

Takva

Aralık 2023
36. Sayı

EN
HAYIRLI
AZIK
Takva

İslami Eğitim Dergisi

Kanayan Yara

Filistin

Bilal Özbuğday

Kanayan Yara Filistin

Bilal Özbuğday

04

Dilini Tut!

Burak Gültepe

10

Dinden Çıkaran Velayetin Kısımları-3

Hüseyin Oral

16

23

Karanlıklar İçerisinden Kurtuluşa

Salih Bağırçan

27

Biz Kadınlar Birbirimizi Anlıyoruz

Ayşe Ebrar

32

Hucurat Suresi Tefsiri

Muhammed Fırat

Sanal Gerçeklik

Burak Eryılmaz

35

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

İçerisinde bulunduğumuz son günlerde yine Filistin sorunu gündemimize iyice yerleşmiş durumda.Bu problem yıllardır çözölememiş ve büyüyerek devam etmekte olan bir problemdir.Müslömanlar Filistin meselesine dair nasıl bir tutum içerisinde olmaları gerekir, bu konuyu nasıl değörlendirmelidirler bu ay İnşallah bu konuyu ele alacağız.

Bu sayımızdaki Vela ve Bera yazımızda ise geçöen sayının konusuna devam etmek üzere, kafirlere müminlerin aleyhinde yardımcı olmanın dinden çıkarıcı bir küfür ameli olduğuna dair delilleri sıralamaya devam edeceğiz...

Teknoloji her geçöen gün gelişimini devam ettirmekte, karşımıza sürekli farklı şekillerde teknolojik gelişmeler çıkmaktadır. Bu gelişmelerden biride sanal gerçeklik (VR) teknolojisidir. Biz bu ayki yazımızda sanal gerçeklik hedeflerine ne kadar yakın, nerelerde kullanılıyor bunlardan bahsedeceğiz.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğöer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editör

Kanayan Yara Filistin

Bilal Özbuğday

İçerisinde bulunduğumuz son aylarda yine Filistin sorunu gündemimize iyice yerleşmiş durumda. İsrail devleti savunmasız insanları, özellikle çocukları ve kadınları istisnasız topluca katletmektedir. Bu problem yıllardır çözilememiş ve büyüyerek devam etmekte olan bir problem. Geçmiş yazılarda bu problemi kronik çözüm yetmezliği diyerek ifade etmeye çalışmıştım.

Kronik olmasının sebebi de tam bu yüzden aslında. Yanlış olan çözüm yollarının sürekli tekrar edilmesinden dolayı neticenin değişmemesi hali. İşte bu durum sorunun derinleşmesine, büyümesine ve hallolmamasına sebep olmaktadır.

"Müslümanların Filistin meselesine dair nasıl bir tutum içerisinde olmaları gerekir?" sorusuna cevap aramak ve Filistin meselesine dair bazı mülahazaları zikretmeye çalışalım inşallah.

Filistin meselesini bir muvahhid nasıl değerlendirmelidir?

1) Filistin Topraklarının Faziletine Dair...

Öncelikle bir Müslüman için bir yerin ya da bir zamanın kutsallığı Allah tarafından belirlenir. Müslümanlar Allah'ın ve Resulü'nün kudsiyet atfetmediği hiçbir toprak parçasına ya da hiçbir zaman dilimine herhangi bir kudsiyet atfedemez, atfetmemelidir.

Bunun böyle olmasından dolayı Müslümanların bir toprak davası yoktur. Bir toprak parçası için mücadele o toprak parçasının Allah katındaki değerinden ya da Allahın şeriatının, sözünün geçmesinden kaynaklıdır. Bu değer üzerinden değerlendirilir. Bu değer üzerinden mücadele verilir. Filistin meselesi de bu şekilde değerlendirilmelidir.

Bu topraklar Müslümanlar için önemlidir. Çünkü şeriat, bu toprak parçasını değerli kılmıştır. Kudüs ve Mescidi Aksa, İslam tarafından değerli kabul edilmiş yerlerdir.

Allah Rasulü (sav) şöyle buyurmaktadır;

لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ : الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ، وَ مَسْجِدِي هَذَا ، وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى

"(İbadet için) Yolculuk ancak şu üç Mescitten birisine olur. Benim şu Mescidime, Mescid-i Haram'a ve Mescid-i Aksa'ya"¹

Bir başka hadiste ise Efendimiz (sav) şöyle buyurmaktadır;

إِنَّ سَلِيمَانَ بْنَ دَاوُدَ لَمَّا بَنَى بَيْتَ الْمَقْدِسِ ، سَأَلَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ خِلَالَ ثَلَاثَةِ : سَأَلَ اللَّهَ حُكْمًا يُصَادَفُ حُكْمَهُ ، فَأَوْتِيَهُ ، وَسَأَلَ اللَّهَ مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ ، فَأَوْتِيَهُ ، وَسَأَلَ اللَّهَ حِينَ فَرَغَ مِنْ بِنَاءِ الْمَسْجِدِ أَنْ لَا يَأْتِيَهُ أَحَدٌ لَا يَنْهَرُهُ إِلَّا الصَّلَاةُ فِيهِ ، أَنْ يُخْرِجَهُ مِنْ خُطْبَتِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ ، أَمَّا اثْنَتَانِ فَقَدْ أُعْطِيَهُمَا ، وَأَرْجُو أَنْ يَكُونَ قَدْ أُعْطِيَ الثَّلَاثَةَ

"Davud oğlu Süleyman (as), Beytu'l-Makdis'i inşa edince Allah'tan üç şey istedi: Birincisi; doğru ve isabetli hüküm verme yeteneğinin kendisine verilmesini istedi ki, bu kendisine verildi. İkincisi; kendisinden sonra kimseye nasip olmayacak bir iktidar verilmesini istedi. Bu da kendisine verildi. Üçüncüsü; Mescidin inşaatını bitirdikten sonra, "Bu mescide sadece namaz kılma düşüncesi ile gelen bir kimseyi annesinden doğmuş gibi günahsız olarak oradan çıkarmasını" Allah'tan istedi." Başka bir rivayette yer alan ayrıntıya göre Rasulullah (sav) "Süleyman'ın ilk iki dileği gerçekleşmiştir. Üçüncüsünün de kendisine verilmiş olmasını umarım" dediği rivayet edilmektedir."²

¹ (Müslim)

² (İbni Mace, Nesai, Bu hadisin isnadı zayıf, şahitleri ile birlikte ise hasendir.)

Bu ve benzeri deliller bize Filistin topraklarının önemli ve kurtarılmasının gerekliliğini anlatmaya yetmektedir. Dolayısıyla bir Müslüman elbette Müslümanlar için kutsal olan bir toprağın kâfirlerin elinde olmasından dolayı üzüldür, hüznlenir. Varsa elinden geleni ortaya koyması gerektiğini bilir.

Mescidi Aksa'nın faziletini unutmamalıyız. Birileri için önemli olması akide sahibi olmayan insanların sürekli ağzından düşürmemesi bizleri ondan soğutmamalı ya da farklı düşünceler içerisinde olmamalıyız. Mescidi Aksa Müslümanların ilk kiblesidir. İsrâ ve Miraç olayının meydana geldiği kutsal topraklardır.

2) Empati Kültürünün Zayıflığı...

Bir diğer husus ise insanların konuları değerlendirirken empati yapabilmeleri, meseleyi incelerken asıl konunun asıl figürlerinin penceresinden olaylara bakabilmesidir.

Filistin'de Hamas'ın ve silahlı güçlerinin yaptıklarının eleştirilmesi, "şöyle yap-salardı" denmesi konunun içerisinde olmayanlar için en hafif tabir ile tamamına vakıf olmadığını konuşmasıdır. Meselenin oturanlar tarafından değerlendirilmesi, sonrasında da haksız bulunması insanların kendi içerisinde olmadıkları, bilmedikleri sıkıntılar için konuşmalarıdır.

Bizim toplumumuzun büyük hastalıklarından birisi de budur. Her konuda sürekli bir analiz yapma ihtiyacı hissedilmektedir.

Bunun benzeri yıllar önce Suriye ve Irak'ta mücadele eden insanlar ve mücahitler için de söz konusu oldu. "Bunlar niye böyle yapıyorlar? Bunların yaptıkları vahşice değil midir?" soruları sürekli soruldu. Ya da sevenleri tarafından dahi "Aslında şöyle yapmak lazım" diye cümleler kuruldu. Bunların akabinde de bu insanlar hakkında kanaat sahibi olundu. Aynı acıları yaşamayan insanların birilerinin yaptıkları ameller hakkında konuşmalarının bir önemi yoktur.

Bundan şu anlaşılmamalıdır; kişi elbette takip ettiğinden, belli bir bilgisi olduğundan bazı olaylar hakkında yorumlar yapabilir. Olayı kendi açısından değerlendirebilir ancak bunu kesin bir kanaat gibi ortaya atmamalıdır.

Empati kültürünün olmadığı toplumlarda aslında bu tür fikirlerin yayılması kaçınılmazdır. Dolayısıyla insanların imtihan olmadıkları acılar ile konuşurken daha cüretkâr olmamaları gerekir. İnsan bunu göz önünde bulundurarak konuşmalıdır.

3) Zulüm Nedir?

Bir diğer husus ise zulmün ne olduğunu bizlerin anlamasıdır. Zulüm elbette Siyonist Yahudilerin ve kâfirlerin çocukları, kadınları öldürmeleri, haksız yere insanların canlarına kıymalarıdır. Ancak bu zulümden daha öncelikli olarak kaldırılması gereken zulüm ise hâkimiyetin Allah'tan başkasına verilmesi yolu ile şeriatının ikame edilmemesidir. Çünkü şeriatın olmadığı toprakların asıl ihtiyacı olan şey Allah'ın şeriatıdır. Bununla birlikte şeriatın olmaması zaten başlı başına bir zulümdür, hatta en büyük zulümdür.

⁹ [Fizilal'il Kur'an]

Mesele Yahudi olan, İsraili bir tağut ve zalimden bir toprak parçasını kurtarıp Arap bir tağuta vermek değildir. Mesele Allah'ın hâkimiyetinin ve şeriatının hâkim kılınmasıdır. Eğer tağutlar arasından seçim yapmak suretiyle tağutların hâkimiyetinden bir hâkimiyet beğenmek problemi çözecek olsaydı bunu yapardık. Ancak konu küfrün ve şirkin hâkimiyetinin tamamen yeryüzünden kaldırılması, cahiliyyenin kalıntılarının tamamen izale edilmesidir. Bunu söylerken elbette İsrail devletinin yaptığı katliamları göz ardı etmemek gerektiğinin altını tekrar çizmek gerekir.

4) Boykotlar, Mitingler, Kınamalar; Faydasız Bir Çözüm Önerisi...

Boykot meselesine dair ise şunları ifade etmek yerinde olacaktır; Boykot gibi çözümler geçici çözümlerdir. Asıl itibarıyla çözüm olup olmaması noktasında dahi düşünülmesi gerekir. Çünkü İsrail devleti ve onu ayakta tutan küresel güçler sadece İsrail devletinden ibaret değildir. Bu devleti destekleyen ondan fazla devlet söz konusudur. Tüm dünyadaki Siyonist Yahudilerin maddi güçlerini düşünecek olursak sayılarının azlığına rağmen ciddi bir maddi desteklerinin söz konusu olduğunu anlarız.

Bunların önüne geçilmedikçe boykotlar yaparak bir netice almak mümkün değildir. Bunlar birçoğu insanların elinden bir imkân gelmediğinden yapılan ve insanı tatmin eden amellerdir.

Özellikle siyasal İslamcı denilen kesimlerin boykot yapması ise kendilerini tatmin etmek ve toplulukların gazını almaktan ibarettir. Bunlar ile birlikte büyük bir çelişkidir. Boykot edilecek ise önce kendi devletleri, kendi yönetici ve idarecilerini boykot etsinler. Onlardan maddi ve manevi desteklerini önce çeksinler. Eğer ki bir şeyleri boykot etmek gerekirse menşei itibarıyla batıya ait olan beşeri sistemleri boykot etmek gerekir. Rabbimizin kitabına, sistemine, şeriatına dönerek onun dışındaki diğer sistemleri boykot etmeliyiz.

Starbucks'ı, coca colayı boykot edenler, boykot etmeyenleri bile boykot ederek silsile boykota başvuranlar öncelikle İsrail devleti ile birçok ticari ve askeri anlaşma yapan hükümetlerinden başlasalar belki daha samimi olduklarını ispat edebilirler.

Boykot, kınama, gösteri, yürüyüş benzeri faaliyetler eğer Filistin'i bize geri döndürecek olsaydı yıllar öncesinden bunu elde ederdik. Çünkü on yıllardır bu yapılmaktadır. Geçenlerde bir sivil toplum kuruluşunun organize ettiği İncirlik üssüne konvoy organizasyonunun neticesinde meydana gelen olaylardan, söylenilen sözlerden bu söylediklerimizin gerçekliği daha iyi anlaşılacaktır. Konvoy içerisinde bu tür eylemlerin mahiyetini tam idrak edememiş bazı samimi insanlar miting sonrası üsse doğru hareketlenince yıllardır bu konuda mahir sivil toplum kuruluşları tarafından kınandı, ayıplandı.

Üsse doğru hareketlenenler zannımca miting sahasındaki yeni insanlardı ki miting fikhının dışına çıkmışlar, yıllardır süregelen yürüyüş ve konvoy usulünü anlamamış bir de mitingi aksatacak hareketlerde bulunmuşlardı. Yok bu konuda eski iseler bu güne kadar yaptıklarını unuttular herhalde ki farklı bir yöntem denemeye yeltendiler. El mühim günün sonunda dağılarak mesele nihayete erdirildi.

Filistin meselesinin kronik bir probleme dönüşmesi ve yapılan mitingler, kınamalar, Arap Birliği, Birleşmiş Milletler gibi yapıların toplantılarının fayda getirmemesi insanlar nezdinde -muvahhidlerin yıllardır savunduğu- cihadın meşruluğu ve gerekliliğini bir kez daha gün yüzüne çıkardı.

İnsanların çoğu cihadsız bir şekilde bu meselenin çözülmeceğini anladı, kalan kısmı da yakında anlayacak diye zannediyorum. İsraililerin barış, sulh, kınama gibi dillerden anlamadıklarını bir şekilde herkes anlayacak.

Çıkış bulamayınca terör gibi görülen bu amelde birçok insanın ittifak etmesi dahi bu amelin bizlere meşruluğunu, gerekliliğini ve faziletini göstermeye yetip de artmaktadır.

إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِينَةِ ، وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقَرِ ،
وَرَضِيتُمْ بِالزَّرْعِ ، وَتَرَكْتُمْ الْجِهَادَ ، سَلَّطَ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ

Rasulullah'ı (sav) şöyle buyururken işittim: **"İyne yoluyla alışveriş yaptığınız, öküzlerin kuyruğuna yapıştığınız, tarımı seçtiğiniz ve cihadı terk ettiğiniz zaman Allah size öyle bir zillet musallat eder ki, dininize dönünceye kadar onu üzerinizden kaldırmaz."**³

Malî bir boykot, tamamen fayda vereceği şekilde uygulansa dahi gün geldiğinde fayda vermeyecektir. Sonrasında çözümü nerede arayacağız? İşte tüm sarınılan sebeplerin faydasız olduğu ortaya çıkınca bizler ve özellikle toplumumuz hatta yeryüzünde kendini İslam'a nispet eden tüm dünya Müslümanları cihattan başka bir yol ile Yahudiler ile mücadele edilemeyeceğini anlayacaktır. Bu problemin çözümü Allah yolunda meşru kılınan cihattır.

Filistin bizlere zelil yöneticilerin barış görüşmeleri ve kongreleriyle veyahut oturan davetçilerin mitingleri ve onların seçimleri ile dönmeyecektir. Bu her ikisi de ümmetin musibeti için iki ayrı yoldur. Filistin bizlere -Allah'ın izniyle- gafletimizden uyanır, dinimize yapışır ve onun uğrunda mallarımızı ve canlarımızı feda edersek dönecektir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ
لِلَّهِ فَإِنْ أَنْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

"Baskı ve şiddet kalmayınca ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Eğer (küfürden) vazgeçerlerse şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını hakkıyla görendir."⁴

5) Ümmetin Akıbetine Dair Hüsnü-zan...

Son olarak ise Müslümanların ümmetin akıbeti hususunda Rablerine karşı hüsnü zan beslemeleri gerekmektedir. Şu an kâfırların Müslümanlara yaptıkları eziyet ve işkenceler, onları kahretmeleri, yeryüzünde fesat çıkarmaları, kendi sözlerinin geçmesi adına kadın, çocuk, yaşlı demeden öldürmeleri Müslümanları her ne kadar üzse de neticeden şüphe etmemeleri gerektirmektedir. Akıbet müminlerindir. Müminler buna kesin bir şekilde inanmalıdırlar.

³ [Müsnedi Ahmed, Ebu Davud]

⁴ [8/ Enfal 39]

Yahudiler ile alakalı peygamberimiz bize onlarca müjde vermiştir. Kıyamet alametleri olarak kendileri ile savaşılabacağını, her canlının kendi arkasına gizlenen Yahudi'yi mümine haber vereceğini söylemiştir. Rabbimiz bizlere onlarca ayette nurunu tamamen erdireceğini ifade etmiştir. Rabbimiz buna kefildir. Bizlere düşen ise şu an aleyhte gibi görünen durumlara aldırış etmeden, dinimizin ve davamızın üzerimize yüklediği sorumlulukları yerine getirmektir.

Bazen Rabbimizin hikmetini hiç anlayamayız. Bazen ise yıllar geçince anlarız. Bu süreçlerin tamamı neticelendiğinde emin olabiliriz ki netice müminlerin ve Allah'ın dininin lehine sonuçlanacaktır. Ancak bunu bize verilen ömürler ile kaçta kaçımız görürüz bunu Allah Teâlâ bilir. Rabbimiz her kavme bir ömür biçmiştir. Ancak kendi ömürlerimizin ve şu an Müslümanlara zulmeden kâfirlerin ve tağutların ömürlerinin ne kadar olduğundan habersiziz.

وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

“... Allah, işinde galiptir, fakat insanların çoğu bunu bilmezler.”⁵

⁵ [12/ Yusuf 21]

Dilini Tut!

Burak Gültepe

Bir Azanız Var Ki! Dikkat Etmiyorsanız Dünyada da Ahirette de Çok Canınız Yanacak!

Ey Müslümanlar! En kolay kullandığınız ve çabucak günaha düştüğünüz organınız hangisi? Veya hesap gününde kabarık dosyaları önünüze getirecek, sizi sıkıntıya sokacak azanız hangisi?

- Haramlar ve münkerlerin çokluğu sebebiyle kimileri gözüm diyecek...

Kimileri kulağım diyecek; gıybet, iftira ve dedikodu gibi şeyler yayılıp tepkisiz dinlediğimiz için,

Evet, doğrudur bunlar ama bundan daha tehlikelisi var.

Konuya ışık tutabilmek için hadisimizi aktaralım;

عن أبي هريرة رضي الله عنه مرفوعاً:

من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيراً أو ليصمت

Ebu Hureyre radiyallah-u anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: **"Allah'a ve ahiret gününe inanan kimse ya hayır konuşsun ya da sussun."**¹

Tirmizî'nin Sünen'inde ve Ahmed b.Hanbel'in Müsned'inde geçen bir hadis-i şeriftir:

مَنْ صَمَتَ نَجَا "Men samete necâ."

Türkçeye **"Dilini tutan kurtuldu"** ya da **"Susan kurtulur"** diye tercüme edilebilir.

Şerh:

Öncelikle hatırlatalım; dilimiz ve dünya üzerinde konuşulan diller bir nimettir! Lisanlarımızın farklı olması, Allah'ın ayetlerindendir. Rabbimiz şöyle buyurur:

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ
وَاللُّوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ

"Göklerin ve yerin yaratılışı, dillerinizin ve renklerinin farklılığı da O'nun ayetlerindendir. Şüphesiz bunda bilenler için ibretler vardır."²

Fıtratı körelmemiş insanlar bu ayetleri her gün görürler. Yeryüzü, gökyüzü, güneş, ay, gece, gündüz sürekli önümüzde kevnî ayetler olarak cereyan eder durur. Kevnî ayet, en öğretici ayetlerden biridir. Dikkatlerden kaçması muhtemel olan ise dillerimizin ve renklerimiz birbirinden farklılığıdır. Dünyanın değişik bölgelerinde insanlar, farklı diller kullanmakta olduğu gibi her insanın dili, ses tonu diğerinden ayırdır. Aynı topraktan olmasına rağmen renkleri birbirinden ayırdır. İşte bunlarında Allah'ın ayetlerinden olduğu hatırlatılıyor. Bu sizden olan bir şey değil, bu bir Allah'ın takdiridir, bir yasaıdır. Buradan şu sonuç da çıkar ki; kimse kimse-den, rengi, dili dolayısıyla üstün değildir. Allah kimini öyle, kimini böyle yaratmıştır.

"Susan kurtulur" hadisine dönecek olursak, bu tavsiye elbette emri bil'-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunmamayı, hakkı söylememeyi yahut haksızlık karşısında susmayı değil; ne söylediğini bilmeyi, diline hâkim olmayı, önce düşünüp sonra konuşmayı, kem sözlerden ve dil afetlerinden sakınmayı, özellikle de öfke anında konuşmak yerine susmayı tercih edebilmeyi yani sözünü yutkunabilmeyi ifade eder.

¹ (Tirmizî)

² (30/Rum, 22)

Nitekim "İzâ gadibte fe'skut" yani "Öfkeli olduğunda sus!" hadis-i şerifini hatırlamak yerinde olacaktır. Yani asıl yiğitlik, öfke ve kızgınlık anında dilini tutabilmek, susabilmektir.

İmam Kurtubî, tefsir kitabında; "takvâ" kelimesinin, dilde asıl olarak, 'az söz söylemek' demek olduğuna dair bir görüş nakleder. Kurtubî, Bayezid Bestami'den güzel bir söz aktarır: "Takva sahibi, konuştuğu zaman Allah için konuşan, amel ettiği zaman Allah için yapandır."

Sâdi Şirâzi'ye göre; "İnsan ruhunu iki şey karartır: susulacak yerde konuşmak ve konuşulacak yerde susmak!" Şu ata sözü de çok manidardır: 'Söz gümüşse sükût altındır.' Konuşmak, kimi zaman insanın başına iş açabilir, onun için insan konuşmasına dikkat etmelidir.

Ebubekir (ra) bir gün dilini tutar ve şöyle der; "Benim bütün çektiklerim senin yüzündendir".

Her mükellef insanın, iyilik ve hayır olduğu açıkça belli olan sözlerin dışındaki tüm sözlerden dilini koruması uygun olur. Hatta yerine göre konuşmanın ve susmanın eşit bir durum arz etmesi halinde, susmak sünnettir. Hayır söylemek veya sükût eylemek, imanın aslının değil, olgunluğunun göstergesidir. Hadisimizin ifadesi, ya doğru konuşmak veya susmak konusuna son derece dikkat edilmesini tembih maksadına yöneliktir.

"Allah'a ve âhiret gününe inanan" diye başlayan daha birçok hadis bulunmaktadır. Bu, Resûl-i Ekrem Efendimizin bir eğitim ve irşad üslûbudur. Bu üslûbun, ehemmiyetine binaen dilin korunması konusunda da kullanıldığını görmekteyiz.

Mevzu Allah'ın Dini İse İki Defa Düşün Bir Defa Konuş!

Dilimize en çok dikkat etmemiz gereken yer ise Allah hakkındaki konuşmalarımızdır. Allah'ın dini hususunda ne dediğimizi neyi söylemediğimizi çok iyi bilmemiz lazım! Allah'ın gönderdiği Kur'an karşısında dili eğip bükmemeli, doğruyu açıkça söylemeliyiz.

Yüce Rabbimiz Âl-i İmrân suresi 78. ayette şöyle buyurur; **"Onlardan öyleleri vardır ki, dillerini kitaba doğru eğip bükerek, siz onu (bu okur göründüklerini) kitap-tan sanasınız diye. Oysa o kitaptan değildir. Bu Allah Katındandır" derler. Oysa o, Allah Katından değildir. Kendileri de bildikleri halde Allah'a karşı (böyle) yalan söylerler."**

Yahudiler de, Hristiyanlar da kitaplarını tahrif etmişlerdir. Ümmet aynı tutumu göstermemesi için Allah-u Teâlâ tarafından uyarılmaktadır. Kur'an'ın muhtevasına karşı yanlış bir tutum ve davranış içine giren herkes ayetin kapsamı içine girer.

'Bilmiyorum' gibi kolay bir cümleyi kullanmayıp 'şuna helal, buna haram' diyorlar. Bu yasaklanmış bir husustur; **"Dillerinizin yalan yere nitelendirmesi dolayısıyla (kendi kafanızdan) şuna helâl, buna haram demeyin. Çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa ulaşamayacaklardır."**³

Haram ve helâlleri tayin etme hakkı sadece Allah'a aittir. Bu sebeple ağızlarına geldiği şekilde bir şeyin helâl veya haram olduğunu söylemeye cür'et eden herkes Allah'ın hakkına tecavüz etmiş olur. Ancak liyakatli İslâm âlimleri Kur'an ve sünnet muhtevası içinde içtihat ederek haram veya helâlliği hususunda nass'larda açık hüküm bulunmayan meselelerin haram mı veya helâl mi olduğuna karar verebilirler.

³ [16/Nahl, 116]

Haksız ve liyakatsiz olarak haram ve helâli tayin etme yetkisini kendisinde görenler ve buna yeltenenler iki sebepten ötürü Allah adına yalan uydurmuş olurlar. Bu yüzden az konuşmayı tercih etmeli, bir şey söyleyecek olduğumuz zamanda o konunun arka planını iyi bilmeliyiz.

Nedir Dilimizden Çektiğimiz!

Her sabah bütün organların dile baktığını/başvurduğunu biliyor musunuz? Hadiste şöyle geçer; **“İnsan sabahlayınca, bütün organları dile başvurur ve (adeta onun önünde boyun bükerek) şöyle derler: Bizim haklarımızı korumakta Allah'tan kork. Biz ancak senin söyleyeceklerinle ceza görürüz. Biz, sana bağlıyız. Eğer sen doğru olursan, biz de doğru oluruz. Eğer sen eğrilir, yoldan çıkarsan biz de sana uyar, senin gibi oluruz.”**⁴

Bedenin diğer bütün azaları dile tabi olmuşlardır. Dil, sahibine zarar verme bakımından en tehlikeli organdır. Eğer istikamet üzere olmazsa diğer azaları da istikamet üzere olmaz. Böylece diğer amelleri de fasit olur. Enes radiyallâhu anh'dan rivayet edilen hadiste Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kalbi istikamet üzere olmayan kişinin imanı istikamet üzere olmaz. Dili istikamet üzere olmayan kişinin de kalbi istikamet üzere olmaz.”

Dilin tehlikesine delalet eden birçok hadis bulunmaktadır. Dil, ya sahibinin saadetine ya da cezaya çarptırılmasına sebep olur. Kim onu Allah'a itaatte kullanırsa dünya ve ahirette o kimsenin mutluluğu olur. Kim de dilini Allah'ın razı olmadığı şeylerde başıboş bırakırsa dünya ve ahirette hüsrânı olur.

İftira, gıybet, yalan, dedikodu, alay, batılı konuşmak, boş şeyler konuşmak dilin afetlerindendir.

İftiradan dilimizi korumalıyız. Görmediğimiz veya tam bilmediğimiz bir şeylerin peşine düşüp dillendirirsek hem dünyada hem de ahirette cezai müeyyide ile karşılaşırız.

“Çünkü o durumda siz onu (iftirayı) dillerinizle (birbirilerinize) aktardınız ve hakkında bilginiz olmayan şeyi ağızlarınızla söyleyip yaydınız ve bunu (masum bir kadının namus ve onurunu karalamayı ve Resulüllah'ın ailesine hakarete bulunmayı) kolay (ve basit bir şey) sandınız; oysa o Allah katında çok büyük (bir vebaldir.)”⁵

İftira, bir kimseye gerçek olmayan, olumsuz bir durumu, suçu bilerek yüklemektir. Gıybet, yanımızda Müslüman kardeşimiz yokken onun olumsuz durumunu dile getirme, kötöleme ve yermedir. Dedikodu ise başkalarını çekiştirmek, kınamak üzerine kurulmuş konuşmadır. Laf ebesi, dedikoduyu yapmayı seven kişiler için kulanan bir tanımdır.

İmam Şafî'ye “falanca adam senin aleyhinde konuştu” denilince, “eğer doğru söylüyorsan sen dedikoducusun; eğer yalan söylüyorsan sen fasıksın” dedi. Adam başka bir şey söylemeden çekip gitti.

İşte bizim de uyanıklığımızda, tavrımız da böyle olmalı. Hem kendimizi korumak hem de karşımızdaki muhatabı uyarmak adına etkili sözler söylemeliyiz.

⁴ (Tirmizi)

⁵ [24/Nur, 15]

Yalan, gerçeğe aykırı söz demektir. Doğru olmadığı bilinmesine rağmen karşı tarafı aldatmayı amaçlayan söz veya harekettir. Olayları aktarırken çok dikkat etmeliyiz. Bire bin katmamalıyız. Yani abartarak, hayal dünyamızda kurgulayarak hikayeleri büyütmemiz gerekir. Ticaret erbabı da dikkat etmeli, malını satabilmek için allayıp pullamamalıdır. Belki direk yalan söylemez ama ona yakın bir şekilde müşterisini aldatabilir. Çünkü para tatlıdır ve insan bu emeline ulaşabilmek için çok konuşarak yalana yakın sözler söyleyebilir.

“Kul, iyice düşünüp taşınmadan bir söz söyleyiverir de bu yüzden Cehennem'in doğu ile batı arasından daha uzak bir yerine düşer.”⁶

O yüzden bolca tevbe etmeli, konuşmadan önce düşünmeliyiz. Bu benim yararımı mı yoksa zararımı mı? Gelişi güzel, ağzına geldiği gibi konuşmak Müslümanların vasfı değildir.

Enes (ra) anlatıyor: “Bir adam ölmüştü, diğer biri, Resulullah (aleyhissalâtu ves-selâm)'ın işiteceği şekilde onun için şöyle söyledi: “Cennet mübarek olsun!” Resulullah (asv.) sordu: **“Nereden biliyorsun? Belki de o malayani konuştu veya kendisini zengin kılmayacak bir miktarda cimrilik etti!”⁷**

“Kul, Allah'ın hoşnud olduğu bir söz söyler, fakat onunla Allah'ın rızasını kazanacağı hiç aklına gelmez. Hâlbuki Allah, o söz sebebiyle, kendisine kavuştuğu kıyamet gününe kadar o kimseden hoşnud olur. Yine bir kul da Allah'ın gazabını gerektiren bir söz söyler, fakat o sözün kendisini Allah'ın gazabına çarptıracağını düşünmez. Oysa Allah, o kimseye o kötü söz sebebiyle, kendisine kavuşacağı kıyamet gününe kadar gazab eder.”⁸

⁶ (Buhârî)

⁷ (Tirmizî)

⁸ (Tirmizî)

Demek ki, his ve fikirlerin menbaı olan kalbe ve onun tercümanı durumundaki dile iyi sahip olmak, son derece ehemmiyetlidir.

Dikkat! Dilin Seni Cehenneme Sürükleyebilir!

Allah'ın kendilerinden razı olduğu sahabeler bile dillerinden korkmuşlardır. En iyi fıkha sahip olanları bile yeri gelmiş dilin afetlerini tam kavrayamamışlardır. Muaz bin Cebel gibi bir sahabe, Rasulullah (sav.);

“Ey Allah'ın Rasulü! Biz söylediğimiz sözlerden hesaba çekilecek miyiz?”

Rasulullah (sav) şöyle cevap verdi:

“Annem senin hasretinle yansın ey Muaz! İnsanların burunları üstüne ateşe atılmasının sebebi dilleriyle kazandıklarından başka bir şey midir?”⁹

Dilini Zikre Alıştır, Hayır Konuşmaya Alıştır!

Dilin afetlerinden korunabilme adına yüce Allah'a çokça dua etmeliyiz. Lakin sadece dua, amelsiz dua, 'yaysız ok atmaya benzer.' Yani hedefine hiçbir zaman ulaşamaz. Dua ile birlikte amel etmeliyiz. Peki hangi ameli yapmalıyız?

“Allah'ı anmaksızın çok konuşmayın. Allah'ın zikri dışında çok söz söylemek, kalbi katılaştırır. Katı kalpli olanlar ise, Allah'tan en uzak kimselerdir.”¹⁰

Allah'ı zikreden kimseye Allah da yardım edecektir. Kim Allah'a yönelirse Allah da ona yönelir. Kim Allah'ın dinini savunursa, Allah da onu savunur.

O halde Allah'ın emir ve yasaklarını gözetelim ki, Rabbimiz de bizi korusun.

⁹ (Tirmizî)

¹⁰ (Tirmizî)

Muhasebe Yap!

Bugün kimlerle konuştun? Ne konuştun? Yeterli konuştun mu?

Günümüz faydasız mevzuları konuşarak, gereksiz insanlarla görüşerek fazlaca geçiyorsa zarardayız demektir. Çünkü gafletli bir insan normal bir insanı da kendi gaflet çukuruna çekecektir. Ayrıca yeterli konuşmak da önemlidir. Karşı tarafa meramımızı anlatabilmemiz, kavratamamız da gerekir. Kısacık cümleler kurup, karşı tarafın anlamamasına yol açıyorsak bu faziletli bir yolda değildir. Konuşacağımız yeri de bilmemiz gerekir. Neyin dedikodu neyin ihtiyaç olduğunu kısa bir muhasebe yaparak çözebiliriz.

Şu Bu Konu Hakkında Ne Dersin?!

Zamanımızda maalesef çok, 'şu konuya ne dersin, bu adama ne dersin' diyerek ağızlar aranır! Yani adamın öğrenmek niyeti falan yoktur. Sizi kategorize etmek istiyordur. Böylesi anlarda hemen cevap vermekten kaçın, bolca 'la havle vela kuvvete illa billah' de... Allah sana yardım ederse, hem kendi lehine en doğru cevabı verir hem de karşıdaki kimsenin ıslahı için en doğru cevabı verirsin. Bir cevapla iki hayrı celb edersin. Bu bize zor, Yüce Allah'a ise kolaydır.

Her konuda görüş bildirmek zorunda değiliz. Özellikle karşı taraf alıcılarını açmadıysa, fitne olmasından korkmalı, susmayı tercih etmeliyiz.

Dil Kadar Tehlikeli Bir Diğer Azamızı;

عن سهل بن سعد رضي الله عنهما مرفوعاً:

من يضمن لي ما بين لَحْيَيْهِ وما بين « رواه البخاري
رجليه أضمن له الجنة »

Sehl İbn Sa'd -radiyallahu anh-'dan merfu olarak rivayet edildiğine göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: **"Kim bana iki çenesi arasındaki (dili) ile iki bacağı arasındaki (üreme organını haramdan) koruma sözü verirse, ben de ona cennet sözü veririm."**¹¹

Haram olan şehvet ve cinsel arzular-dan da uzak durmalıyız. İnternette gereksiz yazışma, gözleri sakınmama aleyhimize dönecektir. Bunlar ne kadar artarsa da kişi zinaya iyice yaklaşacaktır.

Rabbimizden öncelikle bizlere feraset (basiret) vermesini, yerli yerince oturmayı kalkmayı, konuşmayı susmayı nasip etmesini niyaz ederiz.

"Rabbim! Gönlüme genişlik ver. İşimi kolaylaştır, dilimden de (şu) düğümü çöz (düzgün ve akıcı konuşmamı sağla) ki sözümü iyi anlasınlar."¹²

Allahumme âmin.

¹¹ (Buhari)

¹² (20/Taha, 28)

Dinden Çıkarın Velayetin Kısımları – 3

Hüseyin Oral

Müminlerin velisi olan Allaha hamd ve Rasulüne salat ve selamdan sonra;

Bu sayımızdaki yazımda geçen sayıdaki konuya devam etmek üzere kâfirlere, müminlerin aleyhinde yardımcı olmanın dinden çıkaran bir küfür ameli olduğuna dair delilleri sıralamaya devam edeceğim.

Sünnet kaynaklarında sabit olduğu üzere Rasulullah (sav) Bedir savaşı bittikten sonra kâfirlerin safında savaşp Müslümanların esir ettiği amcası Abbas (ra)'a kâfirlere uyguladığı muameleyi uygulamış, onu kâfir saymıştı. Rasulullah (sav) amcası Abbas'a "Ey Abbas kendin için fidye öde!" dedi. Abbas (ra) "Ben bundan önce Müslüman olmuştum fakat müşrikler beni savaşa zorla getirdiler" dedi. Bu sözüyle Abbas (ra) kendisinin daha önce İslam'a girdiğini, müşriklerin kendisini zorlayarak savaşa katılmaya zorladıklarını, kendisinin ikrah altında olduğunu iddia ediyordu. Rasulullah (sav) ona "Senin durumunu Allah (cc) en iyi bilendir. Eğer söylediğinde doğruysan Allah seni buna karşılık mükâfatlandırır. Fakat senin zahiri halin bizim aleyhimizedir. Bundan dolayıdır ki, sen diğer müşrik esirler gibi kendi diyetini ödemelisin" dedi ve mazeretini kabul etmedi.

Abbas (ra) müşriklerin sayısını çoğaltmış onlarla birlikte müminlere karşı hazırlanan ordunun içinde yer almıştı. Açıkça müşriklere müminlerin aleyhinde destekte bulunmuştu. Rasulullah (sav)'in kendi amcasına, müşriklere uyguladığı fidye ödeyip serbest kalma uygulamasını değiştirip başka şekilde muamele etmesi de mümkün değildi. Çünkü Rasulullah (sav) Allah'ın emriyle zahire göre hüküm veriyordu. Kalplere göre kişiye hüküm vermek sadece Allah'a ait bir hüküm olduğundan, Allah'ın Rasulü bile olsa zahirden ayrılıp hükmü değiştirmesi mümkün değildi.

Bu hâdise müminlere karşı müşriklerin sayısını çoğaltan, onlara yardımcı olan kim olursa olsun hatta Rasulullah (sav)'in öz amcası bile olsa kâfir muamelesi göreceğinin açık delillerindendir.

Sahabenin bir konuda icma etmesi (aynı görüş üzerinde birleşmesi) şer'i deliller arasında yer alan inkâr edilmesi mümkün olmayan delillerden biridir. Kimsenin sahabenin icma ettiği bir konuda farklı görüş ortaya atması mümkün değildir. Kâfirlere müminler aleyhinde yardımcı olmanın kişiyi dinden çıkarıp kâfir yapan bir küfür ameli olduğunda sahabenin icması da vardır.

Rasulullah (sav)'in vefatından sonra Sahabenin henüz yaşadığı hicri on ikinci yıldan itibaren yalancı peygamberlik iddiasında bulunan Müseylemetü-l Kezzab ve müşriklerden yine aynı iddia ile ortaya çıkmış bazı kimseler vardı. Sahabenin tamamı (Allah hepsinden razı olsun) bu iddia ile ortaya çıkanların kâfir olduğunda, kendileriyle ve bütün destekçileriyle savaşılmasının vacip olduğunda icma ettiler. Dinden çıkmış olan bu taifelerin yardımcısı ve destekçisi olanların da yine o mürtetlerden farkı olmaksızın kâfir sayıldıklarında hiçbir ihtilaf yaşamadılar.

Beni Hanife'nin reisi olan Müseylemetü-l Kezzab'ın ordusunun içinde bulunduğu durumu değerlendirecek olursak; sayıları yüz binden fazla idi. Sahabe onların bu denli kalabalık olmalarına rağmen hepsinin kâfir olduğuna dair hiç bir tereddüt yaşamadı. Kendileriyle savaşıldığı sırada Sahabe (rhüm) sahte peygamber Müseyleme'yi tasdik edenlerle onlara destek olanların arasında idiler. Müseyleme'nin destekçileri arasında Müseyleme'nin aşağılık bir yalancı olduğunu bilenler de vardı.

Müseyleme'nin peygamber olduğuna inanmaksızın sadece ırkçılık duyguları ile onun yanında yer alıyorlardı. Buna rağmen Rasulullah (sav)'in Ashabı o mürtetlerin reisleri ve yardımcılarıyla, her ne amaçla olursa olsun yanlarında yer alanlarla ve onları destekleyenlerle hiçbir ihtilaf yaşamaksızın derhal savaşa giriştiler.

Sahabenin peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkan Tuleyha'ya ve destekçilerine dahi Müseyleme'ye ve ordusuna uyguladıkları kâfir muamelesinden başka bir muamelede bulunmadıkları göz ardı edilmemelidir.

Sevrî, Tarık b. Şihab'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: “Esed ve Gatafan kabilelerinden oluşan Buzaha heyeti, barış talebi ile Ebu Bekir (ra)'ın yanına geldikleri zaman, Ebu Bekir onları uzaklaştırıp sürgün edici bir savaş ya da rezil rüsvay olarak bağışlanmak şıkları karşısında bıraktı. Onlar da dediler ki:

– Ey Rasulullah'ın halifesi, uzaklaştırıp sürgün edici savaş anladık, ama rezil rüsvay olarak bağışlanmak ne demek? Bunu anlamadık.

Ebu Bekir, onlara şu cevaba verdi:

– Koyun ve develeriniz alınacak, siz sadece deve kuyruklarına tutunan bir kavim olarak bırakılacaksınız, bu haliniz bir süre devam edecek, nihayet Allah, peygamberinin halifesine ve müminlere sizi mazur sayacakları bir muamele şeklini gösterecektir. Siz de bizden ele geçirdiğiniz şeyleri geri vereceksiniz, ama biz sizden aldığımız şeyleri size geri vermeyeceğiz. Ayrıca bizim ölümlerimizin Cennet'te olacağına, sizin ölümlerinizin de Cehennem'de olacağına şehadet edeceksiniz. Bizim ölümlerimizin diyetini vereceksiniz ama biz sizin ölümlerinizin diyetini vermeyeceğiz. Ebu Bekir'in bu konuşmasından sonra Ömer (ra) dedi ki:

– Ölümlerimizin diyetlerini vermelerini söylüyorsun ama bizim ölümlerimiz Allah'ın emri üzerine öldürüldüler ki onlar için diyet söz konusu değildir. Ebu Bekir, Ömer'in diyet alınmaması teklifini kabul etmeyince Ömer (ra) sözünü tekrarladı. Bunun üzerine Ebu Bekir (ra):

– Ne güzel bir görüş ileri sürdün, dedi.¹ Ve insanlar da bu görüşü takip ettiler.

Ebu Bekir (ra)'ın mürtetlerden tevbe edenlere şart koştuğu maddeler dinden çıktıktan sonra tekrar tevbe etmek isteyenlerin sadece pişmanlıklarını ifade etmekle yetinmelerinin geçerli olmadığını, hangi amelle dinden çıkmışlarsa o amelleri ortadan kaldırmadan, hangi batıl inanca saplanmışlarsa, o batıl inancın artık dışında olduklarının ikrarı anlamına gelen (bizim ölümlerimiz cehennemdedir sizin ölümleriniz cennettedir) ifadesini söylemeksizin tevbe-lerinin kabul olmadığını, tekrar iman üzere sayılmadıklarını gözler önüne sermektedir.

Ebu Bekir (ra)'ın belirttiği şartları yerine getirmeden ne tevbeleri ne de barış teklifleri kabul edilmiştir. Gerek bu olaya şahit olan sahabîler gerekse olayı sonradan öğrenen sahabîlerden Ebu Bekir (ra)'a muhalefet eden olmamıştır. Hepsi sahte peygamberleri tasdik edenlerin ve onlara destekçi olan herkesin kâfir olduğunda icma etmiştir.

**“İçinizden onları dost tutanlar, onlar-
dandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna
yol göstermez”** (Maide, 51) ayetinin tasdiki mahiyetinde bir kez daha vurgulamak gerekir ki bir şeye destek olmakla o şeyi bizzat yapmak arasında hiçbir fark yoktur. Mezhep imamlarının cumhuruna göre bizzat müminlere karşı savaşmakla savaşanlara destek olmak arasında hiçbir fark yoktur.

¹ (İbn Kesir, El Bidaye Ve'n-Nihaye, Çağrı Yayınları: 6/451-156.)

İmam Malik, Ebu Hanife ve Ahmed b. Hanbel'in mezhebinde yardımcı konumunda olanların hükmü, bir hükme muhatap olanların hükmüyle aynıdır. Şeyhul İslam İbn-i Teymiyye de aynı görüştedir.

Buraya kadar açıklanan delillerin tamamı kâfirlere açıkça destek olmanın ve en ufak bir yardım sayılacak bir davranışta bulunmanın dinden çıkarıcı büyük küfür olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Mesele aslında bu kadar açık olmakla birlikte yine de konuyla ilgili bazı uyarıları yapmak gerekiyor. Kâfirlere yardım ve destek olan kimsenin dinden çıkması için, sadece kâfirlere yardım ve destekte bulunması tek başına yeterlidir. Yaptığı işte niyetinin ne olduğuna itibar edilmez. Kâfirlere destek olurken, yardımlaşmayı veya en ufak bir destekte bulunmayı helal görüp görmediğine de bakılmaz. Küfre girmiş olması yardımcı olduğu kâfirlerin dinine sevgi duyup duymadığıyla ilgili değildir.

Bazı dalalet ehli çağdaş mürcie zihniyetli kimseler kâfirlere velayet göstermenin sadece kâfirlerin dinlerinden memnun olunduğu zaman gerçekleştiğini, küfre girmenin kişinin kalbindeki kasıtlı ilgili olduğunu veya İslam'dan nefret ederek yapılması halinde dinden çıkarıcı velayet kapsamına girdiğini öne sürmektedirler.

Bazıları da kâfirlere velayet uygulamanın küfür olmadığını sadece kalbiyle helal görerek, yardım ve destekte bulunulması halinde küfür sayılabileceğini ileri sürecek kadar cahilleşmişler, nice ayakları kaydırmış ve nice kalplere de şüphe sokmuşlardır. Ayrıca dünyevi bir menfaat elde etmek için kâfirlere velayet gösteren kimselerin dinden çıkmadığını iddia edecek kadar ileri gidenleri bile vardır.

Bunların hepsi insanları vela ve berâ inancının manasından saptırmak üzere bidat ehli tarafından ortaya atılmış batıl şüphelerdir. İnsanların itikadını ilgilendiren vela ve berâ konusunu önemsizleştirerek dinlerini karmakarışık bir hale getirmek istemekteler. Hiçbir zaman Kuran, Sünnet ve Rasulullah (sav)'in Ashabının icmasına dayanan açık delillerle konuşmazlar.

Yukarıda da belirttiğim gibi kâfirlere velayet gösterilmesinin küfür olması için kâfirlere yardım ve destek sayılabilecek basit bir söz veya davranışın gerçekleşmesi yeterlidir. Helal sayma, kalpten inanarak yapma, dinlerini onaylamak kastıyla yapılması veya İslam'dan nefret ederek yapılması gibi şartlara bağlı değildir.

Bu amellerin her biri zaten haddi zatında küfür olan amellerdir. Kâfirlere velayet göstermenin helal olduğuna inanan, onların dinlerini benimseyen, İslam'ı ve Müslümanları kerih gören, dünyası karşılığında dinini satan, her kim olursa olsun kâfirlere velayet gösterecek bir davranışta bulunmasa bile zaten kâfir olur.

İslam şeriatında günahlar dinden çıkarıcı ve dinden çıkarmayan günahlar olmak üzere iki kısımda değerlendirilmiştir.

Dinle alay etmek, Allah'a ve Rasulüne sövmek, dine sövmek, kabirlerin, türbelerin, heykellerin, önünde kurban kesmek, puta secde etmek, tağutlara muhakeme olmak, beşeri kanunlarla hükmetmek, Allah'tan başkasından medet dilemek, Allah'tan başkasına adakta bulunmak ve daha birçok günah çeşidi işleyen kimseyi işlediği günahı helal görmese bile dinden çıkarıcı kâfir yapan günahlardandır.

Kâfirlere bir hecelik kelime ile en ufak bir parmak hareketi ile veya kalbinde küfre dair hissettiği hayranlıkla velayet göstermek de aynı şekilde dinden çıkaran günahlardandır.

İşleyeni dinden çıkarmayan günahlar ise içki içmek, hırsızlık yapmak, zina etmek, kumar oynamak, gıybet etmek, domuz veya leş gibi haram kılınmış şeyleri yemek gibi günahlardır.

Bu günahlar büyük günahlardan sayılır. Tevbe edilmemesi halinde Allah (cc)'ın affetmesi müstesna ahirette azap görmeyi gerektirir. Bu günahların dinden çıkarması ise ancak helal sayılması halinde gerçekleşir.

Allah (cc) "İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır..." ayetinde kim kâfirlere velayeti gerçekleştirirse o da onlardandır buyurarak, kâfirleri veli edinenlerin de kâfirlerin hükmüne tabi olacağını beyan etmiştir.

Velayet ilişkisini kuran kimsenin niyetine, amacına, kastına, düşüncesine dair bir ifade zikretmemiş, hükmü bizzat yapılan işe bağlamıştır.

Kalplerdeki niyetleri sadece Allah (cc) bilebilir. İnsanların birbirlerinin kalplerindeki niyetleri idrak etme imkânı bulunmadığından sadece kişilerin dışa yansıyan davranışlarıyla kanaat sahibi olma imkânları vardır. Kâfirlere velayette bulunanların küfre girmesini kalpteki niyete bağlayanlar gaybı bilme iddiasında değillerse hangi yetenekleriyle kalplerdeki niyetlere göre hüküm ve kanaat sahibi olacaklardır?

Ümmü Seleme (ra)'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: "Ben sadece bir beşerim. Sizler bana yargılanmak üzere geliyorsunuz. Belki sizden biriniz, delilini getirmekte diğerinizden daha becerikli ve daha üstün anlatımlı olabilir. Ben de dinlediğime göre o kimsenin lehinde hüküm veririm. Kimin lehine kardeşinin hakkını alıp hüküm vermişsem, ona cehennemden bir parça ayırmış olurum."²

Rasulullah (sav) Allah (cc)'ın yeryüzündeki elçisi olmasına rağmen kendisine getirilen davalarda, karşısına gelenlerin beyanlarına göre hüküm veriyordu. Sadece zahirlerine göre davranıyor, onların birbirlerine karşı konuşma yeteneklerini kullanarak haksızlık yapmamalarını tavsiye ediyor, zahire göre vereceği hükümde biri diğerinin hakkını zulmederek alacak olsa bile bunun farkında olamayacağını bildiriyordu.

Şimdi kâfirlere velayette bulunanların kâfir olması için kalplerinde velayet niyeti olması gerekir diye Kuran ve Sünnet'e dayanmayan batıl teviller öne sürenler hangi delile dayanarak kalpteki niyetlere itimat etmektedirler?

Abdullah ibn Utbe şöyle demiştir: "Ben Ömer b. Hattâb (ra)'dan işittim, o şöyle diyor: "Bazı insanlar Rasulullah zamanında vahiy ile (sırları meydana çıkar da) yakalanırlardı. Şimdi ise vahiy kesilmiştir. Biz şimdi ancak sizleri amellerinizden bize açıklanan suçlar sebebiyle yakalarız. Böyle olunca her kim bize bir hayır hâli meydana korsa, biz onu emin kılarız ve onu kendimize yakınlaştırırız. Onun gizli işlerinden hiçbir şeyi araştırmak) bize ait değildir. Gizli işleri hususunda onu Allah hesaba çeker. Ve her kim de bize bir kötülük ve şerr ortaya koyarsa o, gizli işlerinin güzel olduğunu söylese de, biz onu emin saymaz, onu doğrulayıp tasdik etmeyiz."³

² [Buhârî, Şehâdet/27, Hıyel/10, Ahkâm/20; Müslim, Akdiye/4.]

³ [Buhârî, Şehâdet]

Allah Rasulü'nün Ashabının bu konudaki tavrı yukarıdaki rivayette hiçbir kapalılığa mahal bırakmayacak kadar açıktır. Hiçbir zaman davacının veya davalının kalbindeki niyete göre hüküm verilemeyeceğini beyan etmişler gerek kalplerde olsun gerekse insanların gizli halleri hususundaki meselelerde olsun daima dışa yansıyan davranışlarla ilgilenilebileceğini kalplerin Allaha ait olduğunu ve insanların kalplerden sorumlu olmadığını beyan etmişlerdir.

Dünyalık bir davada bile kalplerle alakalı niyetler ve gizli haller geçersiz sayılırken kişinin dinden çıkmasını gerektiren açık bir davranış nasıl olur da Kur'an ve sünnetin ortaya koyduğu bu kesin hükümden sapmayı meşru sayabilir.

Dünyalık bir fayda elde etmek maksadıyla kâfirlerle velayet ilişkisi kuran kim senin kafır olmayacağını söyleyen dalalet ehli bidatçı Cehmiyye zihniyetliler de Allah (cc)'in ayetleriyle açık bir çelişkiye düşmektedirler.

“Kim iman ettikten sonra Allah'a kafır olursa -kalbi iman ile dolu olduğu halde zorlanan başka- fakat kim kalbini kâfirliğe açarsa, işte Allah'ın gazabı bunlarıdır; onlar için büyük bir azap vardır.

Bu (azap), onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesinden ötürüdür.

İşte onlar Allah'ın, kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir. Ve onlar gafillerin kendileridir.”⁴

Geçerli bir ikrah altında olmadan dünyalık bir fayda uğruna küfrü tercih edenlere Allah (cc) dünya menfaatini zaten küfrün sebebi olarak zikretmiştir. Kâfirlere velayet edenlerin dünyalık menfaat amaçlaması kendilerini küfürden muaf tutmak şöyle dursun içine düştükleri açık küfrü daha da belirgin hale getirmektedir.

Sürekli tekrarladığımız Maide suresi 51. ayetin devamında münafıkların ehl-i kitaba velayet göstermesinin altında yatan sebepler de açıklanmıştır.

“Kalblerinde hastalık bulunanların 'Başımıza bir felâketin gelmesinden korkuyoruz' diyerek onların arasına koşuştuklarını görürsün. Umulur ki Allah bir fetih yahut katından bir emir getirecek de onlar, içlerinde gizledikleri şeyden dolayı pişman olacaklardır.”⁵

Şeyhul İslam İbni Teymiyye bütün müfessirlerin bu ayetin münafıklar hakkında indiği konusunda ittifak ettiklerini ifade etmiştir. Bu münafıklar, Müslümanların yenilgiye uğramasından dolayı başlarına bir musibet gelmesinden korktukları için Yahudilere yardımcı ve dost olmakta idiler. Kendi başlarını belaya sokmamak, maslahatlarının kaybolmaması ve Yahudilerden elde edecekleri menfaatlerin kesilmemesi için dostluklarını sürdürmek istiyorlardı.

Yahudilerin dinlerini tasdik etmek veya Rasulullah (sav)'in yalancı, Yahudilerin de doğru yol üzere olduğuna inandıkları için dost olmayı sürdürme gayesinde değildiler.

⁴ (16/Nahl, 108)

⁵ (5/Maide, 52)

İrca ehlinin insanları açıkça saptırabilmek için Allah'ın dinine attıkları iftiraların ne kadar temelsiz olduğu gözler önüne serilmiştir. Kuran ayetleri ve Rasulullah (sav)'in sünneti Sahâbe'nin dini yaşama tarzı ve İslam ulemasının vela ve bera konusuyla ilgili delillere yaptıkları açıklamalar konunun önemini bütün açıklığıyla beyan etmiştir. Şüphe ve batıl teviller peşinde koşmak, kâfirlerin sevgisini ve dostluğunu kalplerinden ve üzerlerinden atamamış sapkın taifelerin sadece birkaç hilesidir.

Müminler daima zamanının sinsi düşmanlarına karşı dikkatli davranmak zorundadır. Allah (cc) bütün müminleri şerlerinden korusun. Amin.

Karanlıklar İçerisinden Kurtuluşa

Salih Bağırhan

Allah'a hamd, Rasulüne salat ve selam olsun.

Allah (cc) kullarına indirmiş olduğu Kur'an'da pek çok kıssaları haber vermesi, bazı kıssaları farklı farklı surelerde anlatması birçok açıdan ibret niteliğindedir. Tabii ayetleri okuyan kimsenin niyetinden niyetine değişiklik arz edebilir. Sadece olaylara hikâye niteliğinde bakıp oldu-bitti şeklinde okuyan kimse ile okuyup kendi halini ve durumunu gözetip, kendi açısından dersler çıkaran kimsenin okuması bir olmaz elbette. İşte bu kıssalardan bir tanesi de Enbiya suresi ve başka surelerde de yer alan Yunus (as)'ın kıssasıdır. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

وَذَا الثُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي
كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْعَمِّ
وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

“Zennûn/Balık sahibini de (an)! Hani kızgınlıkla (kavmini bırakıp) gitmiş ve onu sıkıntıya düşürmeyeceğimizi sanmıştı. (Onu balık karnında hapsedmekle cezalandırınca) karanlıklar içinde seslenmişti: “Senden başka (ibadeti hak eden) ilah yok! Sen tüm eksikliklerden münezzehsin. Şüphesiz ki ben, zalimlerden oldum. Biz, onun (duasına) icabet ettik ve onu dertten/üzüntüden kurtardık. İşte iman edenleri de böyle kurtarırız.”¹

Bu kıssa, bu surede, Saffât suresinde ve Nûn (el-Kalem) suresinde zikredilmiştir. Allah (cc), Yunus (as)'ı Ninova kasabası halkına peygamber olarak göndermişti. Ninova, Musul bölgesinde bir kasabadır. Onları Allah'a çağırmış, icabet etmemişler ve küfürleri üzere devam etmişlerdi.

Onlara kızgın olarak aralarından çıkmış, üç gün sonra başlarına azap geleceğini onlara müjdelemişti. Bunun gerçek olduğunu kesin olarak anlayıp, peygamberlerin yalan söylemediğini bildiklerinde; çocuklarını ve hayvanlarını sahraya çıkarmışlar, annelerle çocuklarını birbirlerinden ayırmış, sonra Allah'a yalvarıp yakararak O'na sığınmışlardı. Develer ve yavruları, inekler ve yavruları böğürmüş, koyunlar ve kuzuları melemişti. Bunun üzerine Allah (cc) onlardan azabı kaldırmıştır. Allah (cc) bu konuda şöyle buyuruyor:

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ
يُؤْسِرُ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ

“İman edip imanı kendisine fayda sağlayan bir kasaba olsaydı ya? Yunus'un kavmi müstesna. Onlar, iman ettikleri zaman üzerlerinden bu dünya hayatında rüsvaylık azabını kaldırdık, bir zamana kadar da kendilerini faydalandırdık.”²

Yunus'a (as) gelince; o, gidip bir kavimle birlikte bir gemiye binmişti. Deniz yükselip gemi dalgalar arasında bocalamaya başladı da, batmaktan korktular ve içlerinden birini denize atıp böylece hafıflemek üzere atılacak kişiyi tespit için kur'a çektiler. Kur'a Yunus'a çıktı. Onu atmak istemediler ve Kur'ayı tekrarladılar. Yine ona çıktı. Atmak istemediler sonra kur'ayı tekrarladılar da, bu sefer yine ona çıktı. Allah Teâla buyurur ki:

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ

“Kur'a çekmişti de yenilenlerden olmuştu.”³

¹ [21/Enbiyâ, 87-88]

² [10/Yunus, 98]

³ [37/Saffat, 141]

Üçüncü defa da kur'a Yunus'a çıkınca kalktı, elbiselerini çıkardı, sonra kendini denize attı.

İbn Mes'ûd'un anlattığına göre Allah Teâlâ, yeşil denizden denizi yara yara ilerleyen bir balık gönderdi. Balık gelip Yunus kendini gemiden attığı zaman onu yuttu. Allah Teâlâ bu balığa, onun etini yememesini ve herhangi bir kemiğini incitip kırmamasını vahyetti. Buyurdu ki: "Yunus senin için bir rızık değildir. Senin karnın onun için sadece bir hapishane olacak."⁴

Yunus (as) kavmini terk etmemesi gerekirken, uzun süre kavmine yaptığı davet neticesinde kavminin davete icabet etmemesi üzerine terk etmeyi uygun görmüştü. Allah (cc) yaptığı bu yanlışlığı üzerine onu balığın karnında imtihan etti. İşte o sırada hatasını anlayan Yunus (as) Rabbine karanlıkların içinde şu şekilde nida etti:

"[Onu balık karnında hapsetmekle cezalandırınca] karanlıklar içinde seslenmişti: Senden başka (ibadeti hak eden) ilah yok! Sen tüm eksikliklerden münezzehsin. Şüphesiz ki ben, zalimlerden oldum."

Yunus'un (as) duası gerçekten de maddardır. Tevbe etmeye başlarken öncelikle Allah'ın ulûhiyetine vurgu yaparak ibadeti hak edenin kendisi olduğunu dile getirmekte, Allah'ı medh etmekte ardında ise tüm eksikliklerden tenzih etmektedir. Sonrasında ise kendi nefsini kınayarak zalimlerden olduğunu itiraf etmektedir. Samimi bir şekilde yapılan duanın neticesinde ise Allah duasına icabet ettiğini söylemektedir.

"Biz, onun (duasına) icabet ettik ve onu dertten/üzüntüden kurtardık. İşte iman edenleri de böyle kurtarırız."

Kul olma hasebiyle kasıtlı ya da kasıtsız günahlar işleyebiliriz. Önemli olan işlenen günahların ardından samimi bir şekilde tevbe edilmesi gerekir. Rabbimiz müttaki kullarının vasıflarını bildirirken şöyle buyurmaktadır:

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَهُمْ وَلَمْ
يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"O (muttakiler) ki; bir kötülük yaptıklarında yahut (günah işleyerek) kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı anar ve günahları için bağışlanma dilerler. Allah'tan başka kim günahları bağışlayabilir? Ve bile bile yaptıkları (yanlışta) ısrar etmezler."⁵

İslami çalışmalar içerisinde olan müslümanların, emir sahiplerinin kendilerine verilen görevleri ve sorumlulukları yerine getirmeleri gerekmektedir. Aksi takdirde asi olup günah işlemiş olurlar. Allah (cc) kullarından mutlak manada yapılan işlerde galip gelmesi istememiş, bilakis gayret etmelerini ve o işte sebat etmelerini istemiştir.

Allah'ın (cc) peygamber olarak göndermiş olduğu kavimlerin birçoğu peygamberlerin davetine icabet etmediler. Ama kazananlar az da olsa iman edenler ve peygamberler olmuş, kaybedenler ise haktan yüz çeviren kişiler olmuştur. İmtihanlar ve hikmetler gereği başarıyı ya da başarısızlığı takdir eden Allah'tır. Bizim üzerimize düşen sorumluluk çalışmak, gayret etmek, sebat etmek, verilen görevleri sonunu kadar devam ettirmektir.

⁴ (İbn Kesir Tefsiri.)

⁵ [3/Âl-i İmran, 135]

Nuh (as)'ı düşünelim. Gece-gündüz demeden, uzun süre yaptığı mücadele neticesinde kavminin birçoğu iman etmekten yüz çevirdi. Bu demek değildir ki Nuh (as) vazifesini yerine getirmedi ve kaybedenlerden oldu. Bilakis o ve ona iman eden az kesim insanlar kurtuldular; yani kazandılar. Karşı taraf ise çok olmasına rağmen Allah'ın helakına ve gazabına duçar oldular. Rabbiniz Teala şöyle buyurmaktadır:

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ

“Andolsun ki Nuh'u kavmine gönderdik. İçlerinde elli yıl eksik olarak bin yıl yaşadı. Onlar zalimlik yapmaya devam ederken tufan onları yakalayiverdi. Onu ve gemi ahalisini kurtardık. Ve o (gemi), âlemlere (ibret alınacak) bir ayet kıldık.”⁶

Bir de Yunus'u (as) düşünelim. Davetin ilk döneminde kavmi iman etmemişti ama balık ile imtihanın ardından kavmi iman etti. Kazananlar Yunus (as) ve kavmi oldu.

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةً آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيْمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ

“Gerçekten haklarında Rabbinin sözü (hükmü) sabit olanlar, inanmazlar. Kendilerine (istedikleri) bütün mucizeler gelmiş olsa bile, elem verici azabı görünceye kadar inanmayacaklardır. Yunus'un kavmi müstesna, (halkını yok ettiğimiz ülkelerden) herhangi bir ülke halkı, keşke (kendilerine azap gelmeden) iman etse de bu imanları kendilerine fayda verseydi! Yunus'un kavmi iman edince, kendilerinden dünya hayatındaki rüsvaylık azabını kaldırdık ve onları bir süre (dünya nimetlerinden) faydalandırdık.”⁷

Evet, her iki peygamberin ortak özelliği verilen görevleri hakkıyla yerine getirdiler. Kazananlar peygamberler ve iman edenler olmuştur. Kaybedenler davetlerine ica-bet etmeyenler olmuştur.

Tarih kitaplarının aktardıklarına göre Selahattin Eyyubi Kudüs seferine çıkarken hocası kendisine “Atının altında zafer görüyorum” dediğinde hocasına şu şekilde cevap verir:

نحن مسؤولون عن السعي لا عن النتيجة

“Biz seferden sorumluyuz, neticeden/zaferden değil!”

Müslümanlığın garip ve bir hayli zor olduğu şu dönemde de müslümanlar olarak aslında tıpkı Yunus (as) gibi hep karanlığın içerisindeyiz. Küfrün ve şirkin hakim olması, haramların etrafımızı kuşatması, namuslarımızın kirletilmesi, kanlarımızın heder olması, zindanlarda binlerce kardeşlerimizin tutsaklığı vs karanlık üzerine karanlık....

Bunların hepsinden kurtulmak Allah'a yakınlık, günahlarımızın farkına varmak, tövbe etmekle ve samimi bir şekilde dua etmekle mümkün olacaktır. Balığın karnında Yunus (as)'ı kurtaran Allah, bizleri de bu karanlıklardan ve dertlerimizden elbette kurtaracaktır.

وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

“İşte iman edenleri de böyle kurtarırsınız.”

⁶ [29/Ankebut, 14-15]

⁷ [10/Yunus, 96-98]

Biz Kadınlar Birbirimizi Anlıyoruz

Ayşe Ebrar

Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salât ve selam da peygamberlerin sonucusu olan Muhammed'in ailesinin ve ashabının üzerine olsun

Allah'ın izin verdiği meşru ölçüler içerisinde şer'i bir nikâhla evlenen kadın ve erkeğin hemen kendi hayatlarını yaşamaya başlayıp sanki hayatlarında ikisinden başka hiç kimse yokmuş gibi davranmaları asla doğru değildir. Çünkü onları o güne kadar yetiştirip büyüten ve onlar için başka hiç kimsenin yapamayacağı fedakârlıkları yapan anne babalarını ve onların yaptıklarını unutmak ve göz önünde bulundurmamak bir nankörlüktür. Anneleri onları karnında taşımış, büyük acılar çekerek dünyaya getirmiş, bütün bu zorlukların arkasından yavrusunu kucağına alarak ilk gıdası olan sütünü vermiştir. Bundan sonraki dönemlerde ise bıkmadan, usanmadan onu doyurmuş, üzerini temizlemiş ve her türlü ihtiyacını gidermiştir. Nice gecelerde yavrusu hasta ve uyumuyor diye uyumamıştır.

Evet, kabul edilmeli ki insanın en aciz ve muhtaç günlerinde yanında annesi vardır. Evlatlarını büyütüp artık fizyolojik ve psikolojik olarak kendi evlerinin yükünü taşıyabilecek bir olgunluğa ve güce kavuştuklarında evladından bir an dahi ayrı kalmak istemeyen anneler sadece evlatları mutlu bir yuva kurabilsinler diye onlar hiç tanımadıkları bir ailenin kızıyla veya oğluyla evlendirmektedirler. Belki de evladı evlenip başka bir evde yaşamaya başladıktan sonra ondan ayrılmanın onu ne kadar üzeceğini hiç düşünmemiştir bile. Kurmuş olduğu sofrasında artık onu göremek, yattığı odasında artık onun olmadığını bilmek, yıkadığı kıyafetlerin içerisinde artık evladının kıyafetlerinin olmadığını fark etmek, onun kalbinde ne kadar da büyük bir üzüntüye sebep olacaktır.

İşte bütün bunlar anne babaya saygının ne kadar da önemli olduğunu gösteren fedakârlıklardır. Evlatlar anne babanın yaptıklarını hatırlamasa da Rabbimiz onlara Kuran'daki ayetleri ve Resulü'nün hadisleri ile hatırlatmaktadır. Evlatlar ebeveynlerin emeğine karşı nankör olsa da, Allah onların emeğine değer vermekte ve evlatlara onlara iyi davranmayı ve gönüllerini almayı emretmektedir.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ
وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدِكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ

“Biz insanı ana babasına iyi davranmasını tavsiye ettik. Annesi onu zorluklar içerisinde (karnında) taşımıştır. Tüpten ayrılması da iki yıl içinde olur. (İşte bunun için) önce bana sonra da ana babana şükret! Diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş ancak banadır”¹

Bilinçli ve Şuurlu Bir Hanımın Eşiyle Nasihatleşmesi

İslam üzere yetişip şuurlu ve bilinçli bir hanımın, dünyanın geçim derdine düşmüş ve hayatın verdiği yoğunluktan dolayı hem kendi anne babasının hem de diğer akrabalarının kendisinden olan beklentisini göremeyecek kadar meşgul olan eşine şöyle demesi, o kadının güçlü bir empati yeteneğinin olmasından ve erdemli olduğundandır;

“Biz seninle anneni terk edilmiş gibi bırakmak yerine sanki bir oğlu varken bir de kızı olmuş gibi hissettirsek belki seni paylaşmanın üzüntüsünü hafifletebiliriz.

Benim annem böyle şeyleri hesap etmez deme, unutma ki kadınlar hangi yaşta olurlarsa olsunlar sevip değer verdikleri kişiden sevgi ve değer görmek isterler, eğer bunu göremezlerse içten içe üzülmeye başlarlar ve söylenirler veya sessizce kahrılanırlar. Belki evladı hakkında etrafa bir şey demez ama kalbinde kırgınlık oluşur kalır.

¹ [31/Lokman, 14]

Aşkı, eğer daha iyi olacağını biliyor isen bazen annene az bile olsa bensiz de gitmeni sorun etmem. O seni çağırmadan ansızın gir kapısından “Ben geldim annem, seni özledim.” de ona sarıl ve otur sofrasına ona geçmişteki seninle olan günlerini tekrarı yaşat.

Sanki o evden hiç gitmemişsin gibi çıkart çorabını ceketini, uzan kanepesine ya da git onunla mutfağa yardım et ona, “Annem seninle ne içelim?” diye sor ona. Ona öyle bir davran ki senin onun geçmişte sana yaptıklarını unutmadığını ve hala onu sevdiğini anlasın, mutlu olsun ve bize dualar etsin.

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

“De ki gelin rabbinizin size haram kıldığı şeyleri okuyayım; Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayın, ana babaya iyilikte bulunun”²

Ebu Abdurrahman Abdullah Bin Mesud (ra) anlatıyor Peygamberimize “Allah'ın en sevdiği amel nedir?” diye sordum, peygamber **“Vaktinde kılınan namazdır”** buyurdu. “Sonra hangisidir” dedim. **“Anne babaya iyilik etmektir”** buyurdu. “Sonra hangisidir” dedim **“Allah yolunda cihad etmektir”** buyurdu.³

Bu ayetler ve hadis zaten sana anne babana iyilik etmeni ısrarla tavsiye etmiştir. Belki babalar anneler kadar duygusal değildir ama onun duasını da almayı unutma. Ancak anneler çocuklarıyla daha fazla duygusal bağ kurdukları ve çocuklarına emek harcadıkları için onların hakları daha çoktur ve ödenmez.

Bir hadiste gelen rivayete göre bir kişi “Ey Allah'ın resulü! Kendisine iyi davranılması gereken kimdir, diye sordu Rasulullah (sav) **“Annen sonra annen, daha sonra yine annen, sonra baban sonra da en yakın olan akrabandır”** buyurdu.⁴

Aşkı, konunun başında söylediğimiz gibi sen evimizin kavvamısın onun için annen ve benim aramın iyi olması senin bizi iyi idare etmene bağlıdır.

Kavvam ise, annesi ile eşinin arasında kalan ya da “ne haliniz varsa görün” diyen kişi değildir. Onlar arasında Allah'ın kendisine verdiği kavvam yetkisini kullanır. Ondan dolayı annenin ve benim sözümüzü ve sorunlarımızı dinleyip sonra da Allah'ın razı olacağı sözü söylemeli ve aramızda doğru olan kararı vermelisin ki hakkıyla kavamlık yapmış olasın.

Biliyorum ki kavvam olarak senin için zor, annen “oğlum” deyince ben de “bey” deyince ikimize de yetişmek zorunda kalıyorsun. Ama sen de insansın tabii ki biraz nefes almak kafanı dinlemek istersin. Böylesi zamanlarda ise kızıp bağırmadan annen ve bana “ben sizi seviyorum ama lütfen aranızda nispet yapacağız diye beni yormayın, bana acıyın ve aldığım kararlarımı da saygı gösterin ve fırsat verin biraz kafamı dinleyeyim” diyebilirsin. “Sen annemsin sana itaati Rabbim bana emretti, sen de eşimsin ve Allah'ın bana emanetisin ikiniz bana yardım edin ki, ben her ikinize de Allah'ı razı edecek şekilde davranabileyim” demelisin ve bize Allah'tan korkmayı ve hesaba çekileceğimizi hatırlatmalısın ki bizler de unuttuğumuz görevlerimizi hatırlayalım.

² [6/En'am,151]

³ [Buhari, Müslim]

⁴ [Müslim, Birr, 2]

Bilinçli ve Şuurlu Bir Annenin Oğluna Nasihati

"Sevgili oğlum, seni bana nasip eden Rabbime hamd olsun. Rabbim seni bana sağlıklı bir şekilde yetiştirip büyütmeyi nasip etti, şimdi ise artık büyüdüğün evlendin, yeni bir hayata başlıyorsun ve artık kendi evinin reisi oldun, ben ise senin mutlu ve huzurlu bir yuvanın olmasını istiyorum. Yavrum bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da her işinde Allah'ın rızasını gözet. Bir gün hem ailene hem de diğer insanlara yaptığın, söylediğin her şeyin hesabını vereceğini unutma, eşin sana Allah'ın emanetidir. Allah'ın emanetini onun razı olduğu şekilde gözet, ona yaptığın her muameleden dolayı Rabbine hesap vereceksin. Onda hoşlanmadığın davranışlar görürsen ve hoşuna gitmeyen sözler duyarsan hemen onda hoşuna giden şeyleri gözünün önüne getir. Şeytana fırsat verme.

"...onlarla iyilikle geçinin, şayet onlardan hoşlanmazsanız (acele etmeyin) umulur ki hoşlanmadığınız bir şey de Allah çokça hayır kılar."⁵

Unutma oğlum, senin eşin bütün sevdiklerini bırakarak senin hanımın olup seninle yaşamayı tercih etmiştir. Sen de onu hayal kırıklığına uğratma, çünkü o seninle evlenirken senin onu üzebileceğini ve senin yanında mutsuz olabileceğini düşünerek değil, mutlu ve huzurlu bir hayat yaşamayı hayal ederek seninle evlenmiştir. Ona en güzel şekilde davranmış olmak için her davranışında Peygamberimiz'i (sav) kendine örnek al, onun eşlerine davranışını kendine model edin, oğlum bugüne kadar Rabbim seninle bizler arasında ve diğer akrabaların arasını soy bağı ile bağlar kurmuş ve sana bu bağları koruma konusunda da sorumluluklar yüklemiştir.

Artık unutma ki bu soy bağının yanında bir de nikâh bağı ile kurulmuş bağların vardır. Nikâhla kurulan bağlarda sıla-i rahimin içine girer. İşte bundan dolayı eşinin anne babasına saygıda kusur etme. Onun bize nasıl davranmasını istiyorsan sen de onun anne babasına öyle davran ki, fırsat buldukça onları ziyaret et ve onlara ikramda bulun, sakın başkalarının yanında eşinin ailesini kötüleme.

Eşini ailesinde gördüğün kusurlarla yargılama, unutma ki böyle yaparsan aranızda sevgi ve muhabbet artar. Kendine yapılmasını istemediğin şeyleri sen de eşine yapma ve söyleme, gördüğün kusurlarını hemen öfkelenerek yüzüne vurma sabırlı ol, gerek kendi ailenin gerek eşinin ailesinin yanında hanımını küçük düşürecek sözler söyleme.

Eşinin senin yanında nasıl olmasını istiyorsan sen de öyle ol, temizliğine dikkat et, özellikle ağız ve ter kokusunun muhabbeti zedelediğini bil. Ailelerde meydana gelen geçimsizlikler genelde insanların önemsemediği küçük dediği şeylerin ihmali ile başlar. Muhabbet de kişinin hoşuna giden küçük davranışlarla ve tatlı sözlerle gelişir."

Bilinçli ve Şuurlu Bir Annenin Kızına Nasihati

"Güzel kızım doğdun ve ne kadar da çabuk büyüdü. Artık evlenip yuvanı kurdun. Ben hem senden ayrıldığım için üzgünüm hem de bir taraftan sen gelin olup yuvanı kurduğun için mutluyum. Rabbim seni bize verdiği sağlıklı ve hayır üzere yetiştirmeyi nasip ettiği için ona hamdolsun. Bundan sonra hayatında Allah'ın rızasını gözeterek yaşa, yaptığın her şeyden söylediğin her sözden dolayı hesaba çekileceğini asla unutma. Yavrum sen artık baba evinden ayrıldın ve yeni bir ortama girdin. Ben de senin girdiğin o ortamda mutlu olman için sana bazı nasihatlerde bulunacağım.

⁵ {4/Nisa,19}

Yavrum, hayatını Allah'ın seni gördüğü ve her halinden haberdar olduğu bilinciyle yaşa. Böyle yaparsan dünyada da ahirette de mutlu olursun. Kendine Peygamberimizin eşlerini ve kızı Fatıma'yı örnek edin.

Hatice gibi sadık vefalı ol, gerektiğinde Rabbin'in dini için malınla ve canınla her türlü fedakârlığı yap ve eşinin dünyalık ve ahiretlik hayırlı olan işlerine de destek çık.

Aişe gibi ilim alıp çocuklarına ve diğer kardeşlerine ilim öğretme konusunda gayretli ve azimli ol. Eşine Allah ve resulünün ön gördüğü ölçüde itaat etmekte kusur etme, ona itaat etmeyi kölelik zannetme, sen onun cariyesi olursan o da sana köle olur.

Rabbim'in onu senin başına kavvam olarak tayin ettiğini unutup onunla iktidarlık yarışına girme, onun sözleri Allah ve resulünün sözleri ile çelişmediği sürece ona itaat et. Unutma ki senin ona Allah için olan itaatini seni Allah'ın rızasına ulaştıracaktır. Sakın şeytan seni bu ecirden mahrum etmek için eşine karşı gelme noktasında kışkırtmasın. Yavrum, sen gerek eşinin gerek ailesinin hoşuna gitmeyen davranışlarına ve sözlerine karşı sabırlı ve hoşgörülü ol. Eşinin ailesi ile de iyi geçin. Eşinle beraber onlara gidip ziyaret ederek ve onlara gücün yettiği kadar hizmet ederek onların gönüllerini al. Unutma ki onlarla ne kadar iyi geçinirsen kocanı da o kadar mutlu eder ve gönlüne girersin.

Eşinin istemediği kişileri evine alma. Kendin gıybetten söz taşımaktan ve her türlü ahlaki zafiyetten korunduğun gibi bu kötü ahlakları kendisinde barındıran komşulara karşı da temkinli ol, evinize gelen veya eşinin davet ettiği misafirlerine karşı güler yüzlü ol ve onlara ikramda bulun. Çünkü Allah misafire ikram edeni sever.

Vaktinin kıymetini bil, işlerini bitirdikten sonra dünyalık ve ahiretlik konularda kendini geliştirecek dersler yapıp kitaplar oku ve faydalı aktiviteler ile meşgul ol. Haramlardan sakındığın gibi helaller ve mubahlar konusunda da israftan kaçın.

“Çünkü Allah israf edenleri sevmez”⁶

Allah'ın sana belirlemiş olduğu rızka kanaat et. İmtihan gereği hayatında eksik olan şeylere odaklanarak sana vermiş olduğu şeylere şükretme fırsatını kaçıрма.

Yavrucuğum, bizler aciz bir kul olmamıza rağmen birilerinin bizim yaptığımız hatalardan sürekli bahsettiği halde, iyiliklerimizi görmemesi ne kadar da zorumuza gider, değil mi? Bizler hatalı, kusurlu bir kul olduğumuz halde böyle bir davranış zorumuza giderken işlerinde her zaman adil, merhametli ve kullarının birçok maslahatını gözetten Rabbimize karşı böyle bir hareket ne kadar da çirkin, değil mi?

Yavrucuğum, sen rabbine karşı her daim şükreden bir kul ol. Unutma ki şükredersen Allah sana vermiş olduğu nimetlerini artıracaktır. Zira Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

“Eğer şükrederseniz size nimetimi artırırım. Eğer nankörlük ederseniz de hiç şüphesiz azabım pek şiddetlidir”⁷

Yavrum, Allah Rasulünün (sav) kadınların çoğunun kocasının iyiliklerine karşı yapmış olduğu nankörlükten dolayı cehennemde olacaklarını haber verdiğini unutma. Ben annen olarak senin ve ailenin mutlu olmanızı isteyerek sana bazı nasihatlerde bulundum. Eğer buna saatleri Allah için dinler ve gereğini yerine getirirsen, eşinle yaşadığın güzel bir evliliğin ve mutlu bir yuvanın olacaktır.”

⁶ [7/Araf, 31]

⁷ [14/İbrahim, 7]

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ

Hucurat Suresi Tefsiri

Muhammed Firat

Hamd, Âlemlerin rabbi olan Allah (celle celaluhu)'a aittir. Salât ve selam, kendisine itaat etmek ve yolundan gitmekle emrolunduğumuz âlemlere rahmet olarak gönderilen Allah (celle celaluhu)'ın resulü Muhammed Mustafa'nın üzerine olsun.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ
فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا
عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ

“Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.”¹

Fâsık kelimesi "hurmanın kabuğunu yarıp çıkması" manasından alınmıştır. Bura-daki fâsık, dinin ve şeriatın çizdiği sınırlardan çıkan bir kimse anlamına gelmektedir.

Ayette Rabbimiz müminlere riayet etmeleri gereken bir edebi ve uygulamaları gereken bir ilkeyi öğretmektedir. O da şudur: Eğer bir fâsık önemli bir haber getirirse onun getirdiği haber araştırılmalı, hemen kabul edilmemelidir. Yoksa büyük bir günaha girme durumu söz konusudur. Fâsık bir kişinin getireceği haber, doğru ve sadık kimselerin getireceği haberler ile bir tutulmamalıdır. Eğer böyle yapılır ve fasıktan gelen haberin gereğiyle hüküm verilirse haksızlığa, canların ve malların telef olmasına sebep olunur.

Şayet bir şeyin yalan olup olmadığına dikkat etmeyen bir fâsık size başka bir kimseye zarar verme mahiyetinde olan bir haber getirirse gerçeği iyice araştırarak, o konuda kesin bilgiye sahip olun. Gerçeğin iyice ortaya çıkması için o haberi ve olayı derinlemesine araştırmadan hüküm vermede acele etmeyin. Zira bunda durumunu bilmeden bir kavme hak etmedikleri bir zararı verme ve onlara eza etme ihtimali vardır. Sonra da onlar hakkında hatalı hüküm verdiğiniz için pişman olursunuz. Böyle bir şeyin hiç olmamasını temenni ederek buna çok üzülürsünüz.

Fâsık kelimesi ile haber manasına gelen "nebe" kelimesinin nekre getirilmesi bu hükmün bütün fâsıklar ve haberler için geçerli olduğuna delâlet etmektedir. Herhangi bir fâsık size herhangi bir haberi getirirse durup onu araştırın, işin açıklanmasını ve hakikatin ortaya çıkmasını isteyin. Fâsık kimsenin sözüne itimat etmeyin. Zira kim fasıklıktan sakınmazsa fasıklığın bir çeşidi olan yalan söylemekten de sakınmaz.

Ayetin nüzul sebebi olarak birbirine yakın pekçok rivayet bulunmaktadır. Bunlardan birisini İbn Cerîr Taberî (rh) İbn Abbâs (rhuma)'dan şöyle rivayet etmiştir:

Rasulullah (sav) el-Velîd ibn Ukbe ibn Ebî Muayt'ı, zekâtlarını almak üzere Mustalik oğullarına göndermişti. Bu haber Mustalik oğullarına ulaşınca sevindiler ve Rasulullah (sav)'in elçisini karşılamak üzere çıktılar. Velîd de zannetti ki Mustalik oğulları kendisini öldürmek üzere çıktılar.

¹ [49/Hucurat, 6]

Bunun üzerine Velîd geri dönüp Rasûlullah (sav)'e “Ey Allah'ın elçisi, Mustalik oğulları zekâtlarını vermediler” dedi. Allah'ın Rasûlü (sav) buna şiddetle öfkeleni ve kendi kendine onlarla savaşımayı düşündüğü sırada Mustalik oğullarının elçileri çıkageldi ve: “Ey Allah'ın elçisi, haber aldığımıza göre senin elçin yolun yarısından geri dönmüş. Onun, senin bize kızgınlığından dolayı göndermiş olduğı bir mektup sebebiyle dönmüş olmasından korktuk. Allah'ın gazabından ve Rasûlü'nün gazabından Allah'a sığınırız” dediler de Allah Teâlâ onların mazur oldukları kitabında inzal edip: **“Ey iman edenler! Eğer bir fâsik size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın...”** buyurdu.

Ayet her ne kadar özel bir şahıs sebebiyle nazil olmuşsa da haberlerin iyice araştırılması ve fâsik bir şahsın sözüne güvenilmemesini açıklaması sebebiyle geneldir. Ayet ayrıca fısı aşikâr olmayan kimselerin sözlerine inanmanın gerektiğine de delil teşkil etmektedir.

Hangi kanalla gelirse gelsin tüm haberlerin özellikle haktan sapmış bozuk karakterli ve doğrulukları şüpheli olan şahsiyetlerin getirdikleri haberlerin mutlaka araştırılması, her haberin hemen tasdik olunmaması ve doğruluğı araştırılmamış haberlere dayanarak insanlar hakkında hüküm verilmemesi ve kesin haberlerden uzak olunduğı zaman doğru şahsiyetlerin herhangi bir hususta suçlanmaması müslümanlara emredilmiştir. Bu hususlara dikkat edilmediğinde ise müslümanların davranışlarından dolayı pişman olacakları vurgulanmıştır.

Velhamdulillahi rabbil alemin...

Sanal Gerçeklik

Burak Eryılmaz

Teknoloji her geçen gün gelişimini devam ettirmekte. Karşımıza sürekli farklı şekillerde teknolojik gelişmeler çıkmakta. Bu gelişmelerden biri de sanal gerçeklik (VR) teknolojisi. Sanal gerçeklik, gerçek dünyanın dışında, dijital bir ortamda benzersiz deneyimler sunarak, kullanıcıları bir başka boyuta taşımayı hedefleyen bir teknoloji olarak öne çıkıyor. Hedeflerine henüz ulaşmış değil. Belki bazı hedeflerinin yakınına bile gelmiş durumda değil şu an için. Biz bugün yazımızda sanal gerçeklik hedeflerine ne kadar yakın, nerelerde kullanıyor bunlardan bahsedeceğiz.

Sanal gerçeklik, bilgisayar teknolojisinin bir dalıdır ve genellikle özel bir başlık ve gözlük aracılığıyla kullanıcılara sunulur. Bu başlık ve gözlük, kullanıcının gerçek dünyadan tamamen soyutlanmasını sağlar, onu tamamen sanal bir ortama taşır. Kullanıcı, bu dijital dünyada etkileşime girebilir, nesnelerle etkileşime geçebilir ve sanki gerçek dünyadaymış gibi hissedebilir.

Sanal gerçeklik, ilk olarak 1960'lı yıllarda bilim kurgu romanlarında ve filmlerinde konu edilmeye başlandı. Ancak, teknolojinin o dönemdeki sınırlamaları nedeniyle gerçek bir şekilde hayata geçirilemedi. İlk adımlar, 1990'lı yıllarda atıldı, ancak o dönemdeki donanım ve yazılım kısıtlamaları, sanal gerçeklik deneyimini tam anlamıyla tatmin edici kılmıyordu.

2000'li yıllarla birlikte, bilgisayar teknolojisinin hızla gelişmesi ve donanımın daha güçlü hale gelmesiyle birlikte, sanal gerçeklik teknolojisi de büyük bir ivme kazandı. Özellikle son on yılda, sanal gerçeklik (VR) başlıkları, hafif ve etkili tasarımlarıyla popülerlik kazandı. Çok geniş bir kullanıcı kitlesi tarafından öğrenilmiş, denenmiş olsa bile henüz tam olarak kullanıcılar tarafından benimsenmedi.

Eğitim kurumları, öğrencilere tarihle canlı bir şekilde etkileşimde bulunma, uzak bölgeleri keşfetme veya karmaşık konseptleri anlama imkanı sunan VR uygulamalarını benimsemeye başladı. Aynı şekilde, eğlence sektörü de sanal gerçeklikle benzersiz deneyimler sağlayarak kullanıcıları kendilerine çekmeye çalışıyor. Lunaparklarda bulunan hız treni mesela. VR gözlük ve hareketli bir koltuk ile çok daha farklı mekanlarda hız trenine binme imkanınız olabiliyor. Uçurumdan aşağıya hızla inen bir hız trenine normalde denk gelmezsiniz fakat VR uygulamaları size bunları sunabiliyor. Bunun için gözlük, uygulama ve hareketli olan koltuğun çok iyi bir şekilde çalışması lazım ki gerçekten hislerinizi yoğun bir şekilde yaşayabilin.

Sağlık alanında da sanal gerçeklik önemli bir rol oynuyor. Özellikle psikoterapi ve rehabilitasyon süreçlerinde kullanılan VR uygulamaları, hastalara gerçek dünyada yaşayamayacakları deneyimleri yaşatma ve tedavi süreçlerini iyileştirme potansiyeline sahiptir.

Sanal gerçeklik, iş dünyasında eğitim, toplantılar, ürün prototipleri ve uzaktan iş birliği gibi birçok alanda kullanılıyor. Bu, iş süreçlerini daha etkili hale getirme ve maliyetleri azaltma potansiyeli taşıyor.

Meta ile ilgili yazmış olduğumuz yazımızda bahsetmiştik. Amerikan ordu-sunda bazı eğitim safhalarında sanal ger-çeklik gözlükleri kullanılıyor. Şu an için VR gözlükler başlı başına yeterli olamayabili-yor bazı konularda fakat dışarıdan destek-leyecek bir eşya ile çok etkili olabiliyor. Ver-miş olduğumuz hız treni örneği gibi.

Sanal gerçeklik, sadece bir teknoloji değil, aynı zamanda bir deneyimdir. Kul-lanıcılar, sanal gerçeklik dünyasına adım attıklarında, gerçek dünyadan koparılıp farklı bir boyuta taşınırlar. Hedeflenen budur. Bu deneyim, insanların duyularını zorlar, yaratıcı düşünciyi teşvik eder ve birçok alanda yeni fırsatlar yaratır. Bir korku oyununda sizi kovalayan kişi sanki gerçekten arkanızdaymış hissi verebilir. Ancak, bu deneyim aynı zamanda bazı soru-ları da beraberinde getiriyor. Örneğin, ger-çek dünyadan kopma hissi, bazı kul-lanıcılarda baş dönmesi veya mide bulantısına neden olabilir. Bu yüzden şu an için bir bilgisayar, televizyon veya telefon gibi sürekli hayatımızda olabilecek bir tek-nolojik alet değil. Ağırlığı olsun baş dönme-sine sebep oluşuyla olsun sürekli kul-lanımını zorlaştırıyor. Şu an için gündelik yaşamda kullanılacak bir aletten ziyade spesifik olaylara çözüm sunabilecek, işleri kolaylaştırabilecek veya ara sıra kullanıla-cak bir teknolojik alet konumunda.

Sanal gerçeklik teknolojisinin gele-cekte nasıl evrileceği, şu anda tahmin edile-meyen bir durum. Ancak, artan yatırımlar, gelişen donanım ve yazılım teknolojileriyle birlikte, bu alanın daha da genişleyeceği ve gelişeceği kaçınılmaz gibi görünüyor. Nasıl ki 1960 yıllarında fikirler olmasına rağmen donanım, yazılım yetersizken bugün donanım ve yazılımın daha yeterli olmasıyla geliştirse bu teknoloji gelecek için de bu söz konusu olabilir. Daha hafif, daha güçlü ve daha etkileşimli VR sistemleriyle birlikte, sanal gerçeklik, insan deneyimini şekillen-dirmeye devam edebilir. Şu an olmasa bile gelecekte sanal gerçeklik teknolojisi, çok önemli bir noktada olabilir ve insan deneyi-mini olumlu yönde etkileyebilir.

